

אילו גבולות נחצים בין הורים לילדים?

במאמרו "למה הורים מנשקים את הילדים שלהם בפה?" (מוסף "הארץ", 31.5), מבקש אלוך עידן להסביר את תופעת הידוענים שבהן הם מנשקים החברתיות תמונות שבהן הם מנשקים את ילדיהם בפה כביטוי למעטו גברי לוח: אלו שבין הילדות לבגרות, שבין האהבה ההורית לאהבה ארוטית, ושי בין עקרון העונג לעקרון המציאות. פסיכולוגים התפתחותיים עוסקים בשינויים האחרונות במאפיינים החדשים של ההתבגרות בחברה בת זמננו. יותר ויותר צעירים נשענים כיום על תמיכתם הרגשית והאינסטרומנטלית של הוריהם עד גיל מאוחר, תוך שהם נהנים מהאפשרויות הניתנות לאדם מבוגר בלי לקבל על עצמם את המחויבות הכרוכות בכך. כתוצאה מכך הולך וגובר צורך של התפתחותי חדש המכונה "בגרות מעוכבת". שלב המאופיין בכמיהה "לא להתבגר" ובילדותיות כסגנון חיים, כפי שבא לידי ביטוי במוזיקה, בטל-וויזיה, בספרות ואפילו באופנה.

המצב שבו צעירים נשארים בסטטוס של "ילדים" נוח גם להוריהם. הפרידה הרגשית מהילד וההכרה בכך שהוא אינו תלוי בהם יותר יוצרת אצל הורים רבים משבר נפשי משל עצמו. לפיכך הם מקבלים ברצון את המשאלה של הילד לא למהר להתבגר. יתרה מכך, ערעור הסמכות ההורית, המהווה חלק מתהליך נרחב יותר של התפוררות הסמכות בחברה המודרנית, יוצר הורים "מוחלשים". הורים שעוסקים בלרצות את ילדיהם ומגמישים מאוד את הגבולות הם מציבים להם. מה שיוצר בינם לבין ילדיהם יחסים סימטריים (בשונה מיחסים היררכיים שבהם הסמכות ברורה) בעלי גבולות מטושטשים. אותם ידוענים הם פעמים רבות הורים צעירים שנמצאים עדיין בשיב"ל "הבגרות המעוכבת". ייתכן שהעובדה שהגבולות בין ילדות לבגרות מטושטשים עבורם, באה לידי ביטוי בפרסום תמונות המייצגות, ולו באופן ויזואלי, יחסים סימטריים בינם לבין ילדיהם. גם הגבול שבין עקרון העונג לעקרון המציאות נעשה גמיש יותר לסיפוק היצרים המיניים ודחפים אחרים יש כיום לגטימציה ואפשרות לכאן לידי ביטוי בצורה חופשית הרבה יותר, ללא ייסורי מצ"פון ורגשות אשם שגלו אליהם בעבר. אלא שכאן נשאלת השאלה – האם הגבול הזה נחצה במקרה של הורים המנשקים את ילדיהם בפה? התשובה לכך טמונה בשאלה האם גם הגבול השלישי – זה שבין אהבה

ארוטית לאהבה הורית – היטשטש? רוצה לומר, האם נשיקה של ילד בפה על ידי ההורה היא אקט בעל קונוטציה מינית?

ביטוי פיוז מסוג זה של קירבה בין הורים לילדיהם מקובל בתרבויות רבות (בארצות לטיניות למשל). את ההבדל בינם לבין תרבויות שבהן זה אינו מקובל ניתן לייחס לתפיסת המרחב הבין-אישי – כפי שבתרבויות המרחב הקרוב מקובל שכאשר גבר ואשה נפגשים הם מתנשקים על הלחיים ובתרבויות אחרות הם לוחצים ידיים. הורה שחש צורך ררות מינית כתוצאה ממגע פיוז עם ילדו לוקה בהפרעה וזקוק לטיפול. בהנחה שזה אינו המצב אצל אלו המשתתפים את התמונות המדוברות, אין לטעמי לייחס לסוג המגע הזה קונוטציה ארוטית.

אולם, נכון לתת את הדעת לתופעה אחרת שיתכן שמקבלת ביטוי בהתנהגות זו, והיא מצב של "היפוך תפקידים במשפחה". פעמים שההורים כן הופכים את ילדיהם לממלאי תפקיד של בני הווה (מבחינה רגשית, לא מינית), כתוצאה מחסך הקיים אצלם. הדבר בא לידי ביטוי בכך שהילד הופך מבחינתם למקור לתמיכה רגשית, לנחמה ולאישור.

מכיוון שילדים צעירים תלויים כמעט לחלוטין בהוריהם, הם מקבלים על עצמם את התפקיד שלא בטובתם. בייחוד ילדים בעלי

אינטליגנציה רגשית גבוהה המזהים באופן לא מודע את מצוקת ההורה והצורך שלו. אולם היפוך התפקידים הזה בעייתי, משום שהוא מונח את צורכי הילד עצמו ומעמיס עליו אחריות שהיא מעבר ליכולתו מבחינה התפתחותית.

האם התופעה של הורים המנשקים את ילדיהם בפה היא ביטוי לכך? זוהי לטעמי השאלה המעניינת שעולה ביחס לסוגיה דנו שנכון לתת עליה את הדעת מבחינה תיאורטית ומחקרית.

איציק אלפסי
דוקטור לפסיכולוגיה חברתית

להוריד את השאלטר

לא כל יום יוצא לקרוא כתבה על אקורדיוניסטים וגם לא על פסטיבל האקורדיון "חלב ודבש" בנהלל (רועי ציקי ארז, "מישהו ראה את יאצק"? מוסף "הארץ", 25.5). לפי הכתבה והו אירוע "מתחת לרדאר" שאליו מגיעים 1,300 איש. אכן משמח, כי בוודאות אפשר לשער שיש קהל נוסף שלא הגיע, אולי בגלל השבת או מסיבות אחרות.

ככל שקראתי את הכתבה אני מבין שהכותב משתדל לשכנע, וייתכן שבצדק, כי האקורדיון בדרכו להיעלם בתוך כמה שנים מהנוף הישראלי. לא אתווכח עם התובנות של הכותב המזומן, אך בכתבה היה חסר לי דבר

פינת ליטוף אילנה זפרן

